

Percepziun e comunicaziun

A. Percepziun e reflexiun

1. Las scolaras ed ils scolars san concepir cteras ideas figurativas, sviluppar vinavant ellas e discutir dad ellas.

Concepir e sviluppar vinavant ideas

AF.1.A.1 Las scolaras ed ils scolars ...

- 1** a » san concepir e cumbinar a moda associativa cteras ideas figurativas sin basa da regurdanzas e giavischs (p.ex. mund da gieù, via da scola, maletgs da nivels, figuras da fantasia, imaginar chaussas zuppadas).
» san raquintar da lur cteras ideas figurativas e sa barattar en chaussa.

2. Las scolaras ed ils scolars san percepir ed observar maletgs e reflectar davart tals.

Percepir sur plirs organs sensitivs

AF.1.A.2 Las scolaras ed ils scolars ...

- 1** 1a » san identifitgar differenzas en la percepziun visuala, tactila, auditiva e chinetistica e sa barattar sur da quai.

Observar attentivamain

AF.1.A.2 Las scolaras ed ils scolars ...

- 1** 2a » san observar creaturas, situaziuns, objects, contemplar maletgs e demussar caracteristicas impurtantas sco era sentiments.
2 b » san cumparegliar lur observaziuns da color, grondezza, moviment e furma cun las observaziuns d'auters.

3. Las scolaras ed ils scolars san sa far e motivar ideas esteticas.

Far e motivar in'idea estetica

AF.1.A.3 Las scolaras ed ils scolars ...

- 1** a » san descriver lur preferenzas areguard caracteristicas e qualitäts da maletgs (motivs, colors, furmas e materials).

B. Preschentaziun e documentaziun

1. Las scolaras ed ils scolars san documentar e preschentar process figurativs e communitgar sur dad els.

Documentar

AF.1.B.1 Las scolaras ed ils scolars ...

- 1** 1a » san mussar si fastizs da lur process (p.ex. ordinar maletgs tenor la data da creaziun).

Preschentar e communitgar

AF.1.B.1 Las scolaras ed ils scolars ...

- 1** 2a » san preschentar lur process e products en in rom pli pitschen (classa) u en in rom pli grond (p.ex. emma da project, sairada da geniturs) e quintar da quai.
» san dar ina significaziun a lur maletgs e discurren da quai.

projects d'instrucziun

Contexts ed orientaziun

A. Cultura ed istorgia

1. Las scolaras ed ils scolars san leger, ordinar e cumparegliar ovras d'art da differentas culturas ed epocas sco era maletgs dal mintgadi.

Leger ovras d'art e maletgs

AF.3.A.1 Las scolaras ed ils scolars ...

- 1** 1a » san perscrutar e descriver segns, colors, furmas e materials en ovras d'art da differentas culturas ed epocas sco era en maletgs dal mintgadi.

Enconuscher ovras d'art

AF.3.A.1 Las scolaras ed ils scolars ...

- 1** 2a » san entrar en scuntradas cun ovras d'art (p.ex. visitar in museum, in atelier).

Cumparegliar agens maletgs cun ovras d'art

AF.3.A.1 Las scolaras ed ils scolars ...

- 1** 3a » san cumparegliar motiv, color e material en ovras d'art cun agens maletgs e mussar differenzas sco era tratgs cuminaivels.

B. Senn per l'art e per maletgs

1. Las scolaras ed ils scolars san identifitgar effect e funcziun d'ovras d'art e da maletgs.

Effect dal maletg

AF.3.B.1 Las scolaras ed ils scolars ...

- 1** 1a » san descriver l'effect d'ovras d'art e da maletgs (p.ex. sentiments, regurdanzas, fantasias).

Funcziun da maletgs

AF.3.B.1 Las scolaras ed ils scolars ...

- 1** 2a » vesan che ovras d'art e maletgs pon raquintar e declarar insatge (p.ex. istorgia en maletgs, maletg tematic).

Process e products

A. Process figurativ

1. Las scolaras ed ils scolars san sviluppar - sulets u en gruppas - ideas independentas da maletgs da differentas situaziuns e temas.

Sviluppar in'idea per in maletg

AF.2.A.1 Las scolaras ed ils scolars ...

- 1** a » san sviluppar atgnas ideas per maletgs da temas da lur mund da fantasia e da viver (p.ex. famiglia, animal, figuras e creaturas da fantasia).

2. Las scolaras ed ils scolars san realisar - sulets u en gruppas - process figurativs ed amplifitgar lur lingua figurativa.

Rimnar ed ordinar, experimentar

AF.2.A.2 Las scolaras ed ils scolars ...

- 1** 1a » san rimnar ed ordinar materials, chaussas e maletgs da l'agen mund da viver tenor agens criteris u tenor criteris prescrits sco era experimentar cun quels.
» san trair a niz collecziuns ed experiments sco funtauna d'inspiraziun per lur ulteriur process figurativ.
1 b » san s'avischinar avertamain en gieù ed experiment a situaziuns, scuvrir chaussas novas ed engrondir uschia lur pussaivladads da s'exprimer a moda figurativa.

Concentrar e sviluppar vinavant

AF.2.A.2 Las scolaras ed ils scolars ...

- 1** 2a » san giuditgar lur maletgs ed obtegnair da quai impuls per l'ulteriura lavur.

B. Elements da basa da l'art figurativ

1. Las scolaras ed ils scolars san perscrutar l'effect d'elements da basa figurativs e duvrr per lur idea per in maletg.

Puncts, lingias, furmas

AF.2.B.1 Las scolaras ed ils scolars ...

- 1** 1a » san crear fastizs cun puncts e lingias cun densifitgar, sparpagliar, metter en retscha, cruschar.
» san far furmas avertas, serradas, cun chantuns, radundas, organicas e geometricas.

Color

AF.2.B.1 Las scolaras ed ils scolars ...

- 1** 2a » san maschadar ed ordinar colors tenor preferenzas subjectivas.

Spazi

AF.2.B.1 Las scolaras ed ils scolars ...

- 1** 3a » san construir ed endrizzar spazis cun material ch'è avant maun.
» san dissegnar u malegiar situaziuns tridimensionals sin ina surfatscha bidimensionala.

Structura da la surfatscha

AF.2.B.1 Las scolaras ed ils scolars ...

- 1** 4a » san - cun agid da structurats - chaschunar in effect superficial glich, grugl, tschurrà ed undegjà.

Moviment

AF.2.B.1 Las scolaras ed ils scolars ...

- 1** 5a » san far fastizs da moviment cun dissegnar ritmicamain e cun malegiar gesticamain.

C. Proceduras d'art figurativ e metodos orientadas a l'art

1. Las scolaras ed ils scolars san perscrutar l'effect da proceduras figurativas e duvrr per lur idea per in maletg.

Dissegnar, malegiar

AF.2.C.1 Las scolaras ed ils scolars ...

- 1** 1a » san dissegnar e malegiar a moda ritmica, lineara, planiva, scrivlanta e sfruschanta, cun tacs e pastripls.
1 1b » san variar il smatg sin il rispli u sin la color cun dissegnar e malegiar cun colors cuvrintas sco era plitgusch transparentas.

Stampar

AF.2.C.1 Las scolaras ed ils scolars ...

- 1** 2a » san far experiments da squitschar cun material, cun ils mauns e cun il corp ed applitgar quels squitschs.
2 b » san experimentar cun frottscha e squitsch da bul (p.ex. corda, gumma, cucun) ed applitgar quai.

Collaschar, montar

AF.2.C.1 Las scolaras ed ils scolars ...

- 1** 3a » san collaschar e montar cun stgarpär, tagliar, faudar e tatgar.
1 3b » san experimentar cun la montascha cun mantunar, plunar, colliar e cumbinar ed applitgar taia.

Modellar, stgaffir, construir

AF.2.C.1 Las scolaras ed ils scolars ...

- 1** 4a » san modellar cun cumponer a moda aditiva e furmar libramain e stgaffir e construir cun colliar, mantunar e tender.
1 4b » san modellar cun far davent e chavar or e stgaffir e construir cun unir, plegar e nuar.

Giugar, agir, inscenaar

AF.2.C.1 Las scolaras ed ils scolars ...

- 1** 5a » san agir cun objects, figuras u materials ed inscenaar munds da giugar (p.ex. gieù dal mund pitschen, gieù dal far-sco-sche).

Fotografar, filmar

AF.2.C.1 Las scolaras ed ils scolars ...

- 1** 6a » san fixar fotograficamain situaziuns specificas.

2. Las scolaras ed ils scolars san applitgar metodos orientadas a l'art.

Metodos orientadas a l'art

AF.2.C.2 Las scolaras ed ils scolars ...

- 1** a » san scuvrir pussaivladads da represchentar chaussas cun prender dapart, engrondir, empitschnir, volver e repeter.
1 b » san represchentar a moda figurativa experientschas da l'udir, dal savurar, dal gustar, dal sa mover u dal palpar (p.ex. malegiar musical).

D. Materials ed iseglia

1. Las scolaras ed ils scolars san experimentar cun caracteristicas ed effects da materials e d'iseglia ed applitgar quellas en il process figurativ.

Materials graficas da malegiar e purtaders da maletgs

AF.2.D.1 Las scolaras ed ils scolars ...

- 1** 1a » san experimentar cun risplis da color, cridas da tschaira, cridas da via e colors liquidas e duvrr talas.
» san experimentar cun differents palpirs, chartun, tavlas e piazza da pausa sco fund per maletgs e duvrr tals.
1 1b » san far experiments da dissegnar e da malegiar cun colors natiralas, materials natiralas e charvun ed applitgar quai.
» san experimentar cun las caracteristicas da purtaders da maletgs (p.ex. tschitschant, refusant, glich, grugl, porus) e duvrr talas.

Materials plasticas, constructivas

AF.2.D.1 Las scolaras ed ils scolars ...

- 1** 2a » san applitgar massas plasticas, pappa, material reciclà, bindel adesiv, palpiri, sablun ed aua per ina preschentaziun tridimensionala.
1 2b » san far experiments plastic cun arschiglia, lain, stoffa, fildarom, filfier e corda e duvrr quels materials per ina preschentaziun tridimensionala.

Iseglia

AF.2.D.1 Las scolaras ed ils scolars ...

- 1** 3a » san experimentar cun ils agens mauns sco iseglia.
» san experimentar cun las pussaivladads d'applicaziun sco era cun l'effect da penels da zaidlas e da penels da chavels (p.ex. penel plat, radund, per tampunar), spungia e rollas da dar color.